

Archivní A-Ž

Cizinci a Sbor národní bezpečnosti. Při listování protokoly událostí z archivního fondu Městská správa VB Praha, uložených v Archivu bezpečnostních složek (ABS) v Kanicích, lze narazit i na zmínky o tom, jaké měli na počátku padesátých let 20. století příslušníci SNB v hlavním městě Československa „potíže s cizinci“.

Tak například 5. listopadu 1951 hlásil na Obvodní velitelství Národní bezpečnosti (OV NB) v Praze 1 jistý soudruh Mikule, takto pracovník ministerstva národní bezpečnosti, že „[...] v Praze III stojí automobil, který má vpředu i vzadu jinou poznávací značku a značku CD.“ Jelikož bylo zřejmé, že jde o diplomatický vůz, vyrazila na místo trojčlenná hlídka (podporučík Freith, vrchní strážmistr Chroust a strážmistr Kressl), která zjistila, že auto patří druhému tajemníkovi britského velvyslance Bonaru Sykesovi. Nesrovnalost s umístěním SPZ se vysvětlila tak, že diplomat právě onoho dne dostal přidělenou novou poznávací značku, „kterou si nechal zhotoviti, ale namontoval ji pouze na zadní část vozu a vpředu dosud nechal starou.“ Příslušníci SNB upozornili Brita, že si musí neprodleně namontovat i druhou značku a propustili ho. (Srov. I-1, inv. č. 3)

Zkažené Vánoce onoho roku 1951 měl však určitě vrchní strážmistr Josef Kopřiva, který se 25. prosince dostavil na OV NB Praha 6 s oznámením, že 24. prosince 1951 ve 22.45 hodin zpíval velvyslanec USA (tehdy jím byl Ellis O. Briggs – pozn. aut.) se svými hosty na balkoně své vily ve Wintrově ulici č. 3 v Praze 6 pod ozdobeným stromkem „vánoční písně“. Bdělý vrchní strážmistr zaznamenal, že zpívali písně anglické, ale i českou „Narodil se Kristus Pán“. A že „[...] po zazpívání této písně shromáždění kolemjdoucí občané, a přihlížející z okolních oken, tleskali. Potlesk byl dosti mohutný. Rovněž po skončení zpěvu, který trval asi půl hodiny, shromáždění občané provokativně tleskali.“ Vrchní strážmistr Kopřiva výslovně také v zápise protokolu událostí uvedl, že jeho manželce se nelíbilo, že sám velvyslanec při odchodu z balkonu mával tleskajícím. Své oznámení ukončil tím, že „tento zpěv a potlesk občanů vyzněl provokativně“. (Srov. I-6, inv. č. 3)

Dne 18. dubna 1952 pak nejmenovaný vedoucí vinárny Slovanský hrozen a občan Miloslav K. z Prahy požádali na OV NB Praha 1 o zásah proti neznámému muži, „[...] který v uvedeném podniku chtěl za všechny platit.“ Na místo posléze dorazil štábní strážmistr Nedvěd a zjistil, že oním dobrodincem hostů, jenž bůhví proč vzbudil nelihost vedoucího podniku, je Ital Antonio Vilar di vracející se z Moskvy z hospodářské konference, který se „chtěl bavit“. Do věci se vložil už zmíněný občan Miloslav K., takto důstojník Československé lidové armády, a německy vysvětlil překvapenému Italovi, že „jeho ochoty k zaplacení útraty by bylo využito různými živly“. Po tomto vysvětlení si Vilar di zavolat taxi a odjel do hotelu Alcron, v němž bydlel. V protokolu událostí se dále výslovně uvádí, že s ním do Alcronu i odjel i uvědomělý Miloslav K. Kdoví, třeba jemu nevadilo využít Jižanovy pohostinnosti. Ale o tom již protokol událostí mlčí... (Srov. I-1, inv. č. 5)

Méně úsměvnou příhodu s cizincem zažili příslušníci SNB z OV NB v Praze 6 dne 13. června 1952. Krátce před 9.00 hodinou byli dle záznamu v protokolu událostí vysláni na blíže neurčené místo ve svém obvodu vrchní strážmist Mottys a štábní strážmist Filandr s tím, že tam vjel na chodník osobní automobil a zranil tři ženy a dítě. Příslušníci zjistili, že vůz řídil řidič čínského velvyslanectví Kao-Chi-Po a že nehodu zavinil právě on nesprávným předjížděním. Poskytli první pomoc zraněným, případ předali oddělení dopravní bezpečnosti, a tím pro ně práce končila. Diplomatická imunita a viník občanem spřátelené Čínské lidové republiky – proti těmto skutečnostem byli dva „esenbáci“ z obvodu opravdu krátcí. (Srov. I-6, inv. č. 3) [JMik]

Denní přehled událostí – svodky. Policejní přehled nejdůležitějších událostí z předchozího dne („svodka“) je velice důležitým dokladem o událostech ve městě, kraji či v celé zemi. I v něm se však objevují záznamy o činech, které někdy vzbudí úsměv na rtech. Nahlédněme například do fondu N 16 (Ředitelství Národní bezpečnosti v Brně), uloženém také na pracovišti ABS v Kanicích. Ve svodkách z tohoto fondu se odrážejí například potíže s příslušníky Rudé armády, kteří až do prosince 1945 přebývali na území Československa; mnohdy byli aktéry tragických událostí, někdy jejich činnost vzbuzuje spíše pousmání. Tak například:

„Dne 27. 8. 1945 o 23. hod. byl des. Vlastimil Š. od výcvikového praporu 6 z Brna dvěma vojíny v uniformách Rudé armády opit v Obřanech a svečen ze stejnokroje čs. armády. Mimo stejnokroj mu bylo odcizeno 1000 K, náramkové hodinky a občanská legitimace.“

Ani „bratření s osvoboditeli“ se někdy nemuselo vyplatit: *„Dne 3. 9. 1945 v 1,30 hod. požádal František S., 63-letý invalida z Nového Lískovce, o zakročení proti dvěma ruským majorům, kteří jsou u něho v bytě a v podnapilém stavu tropí výtržnosti. Když Národní bezpečnostní stráž přišla do bytu S., ohrožovali ji majori pistolemi. K případu byla povolána létající četa čs. vojska, ale jejího zákroku nebylo již potřeba, ježto oba důstojníci mezitím usnuli.“* (Panu S. bylo, jak cituje záznam, „rozbíto nádobí za 1500 K, ovšem Sověti škodu uhradili.“)

Také hostinský František K. nedopadl dobře, když „[...] prodával vojínům Rudé armády lihoviny. Tito se opili, rozbili K. zařízení v hostinci a rušili křikem noční klid.“

Na Brno a na sovětské vojáky určitě nevzpomínal v dobrém ani Josef J., hudebník z Kolína, jemuž *„[...] 30. 9. 1945 odcizil neznámý pachatel v uniformě Rudé armády na hlavním nádraží v Brně chromatickou harmoniku v ceně 25 000 K.“* Inu, obliba tohoto nástroje u Rusů se nezapřela.

Dne 16. listopadu 1945 v 15.00 hodin přišli pak k tajemníkovi národního výboru v Brně-Obřanech Vladimíru Ř. tři příslušníci Rudé armády, kteří žádali o občerstvení a nocleh. *„[...]Vladimír Ř. jejich žádosti vyhověl a ráno dne 17. 11. zjistil, že vojíni v uniformách Rudé armády z jeho bytu odešli, přičemž odcizili různé prádlo a šatstvo v ceně 2890 K.“*

Než, opusťme excesy osvoboditelů, jimž se ve „svodkách“ většinou říká „neznámý pachatel oblečený v uniformě Rudé armády“ a podívejme se naopak, co „pěkného“ ztropili běžní občané Brna:

„Dne 7. 1. 1946 o 18. hod. způsobil v podnapilém stavu Konrád Š., dělník, veřejné pohoršení tím, že na Hybešově ulici z plna hrdla řval a válel se po zemi, což obyvatelstvo odsuzovalo“. Den poté, o 15. hodině „[...] ztropil Hynek S., šofér, veřejné pohoršení tím, že na České ulici nadával hlasitě Otomaru P., že mu šňupák rozbije, což obecnost odsuzovalo.“

O dva dny později pak „Šimon M., dělník, v podnapilém stavu vrážel do chodců, a na tyto dělal nemístné poznámky. Byl předveden na stanici SNB, kde urazil slovy: ‚Vy jste osli!‘ přítomné členy SNB.“

Nezůstalo však mnohdy jen u verbálního napadení. Svědčí o tom i přehled o událostech ze 4. března 1946, kde se píše, že „[...] Čeněk B., dlaždič, způsobil při taneční zábavě u Ševčíků v Žabovřeskách výtržnost. Při napomenutí ke klidu napadl tam službu konajícího strážmistra Františka A., několikrát jej kopnul a udeřil, přičemž jej urážel.“ [JMik]

Nespolehlivé osoby. Státně a politicky „nespolehlivými osobami“ byli nazýváni po únoru 1948 lidé, kteří neprojevali patřičné nadšení pro nové uspořádání společnosti. V materiálech ABS v Kanicích jsou zachovány seznamy těchto „elementů“ z mnoha obcí. Pořizovali je pro potřeby Státní i Národní bezpečnosti (alespoň v okruhu působnosti Okresního velitelství Národní bezpečnosti v Brně) od května 1949 příslušníci jednotlivých stanic SNB. Na jejich zpracování se podíleli „uvědomělí příslušníci strany KSČ, případně předsedové MNV“.

A jaké charakteristiky byly, kupříkladu, zpracovány v okrese Brno-venkov (Fond N 4)? Takže například Eduard O., dělník, bytem Obce (součást Ochozu u Brna), bývalý příslušník národně socialistické strany, nyní bez politické příslušnosti, byl mimo jiné charakterizován i takto: „Když mu byla předložena přihláška do KSČ, veřejně prohlásil, že si s touto vytrže zadní část těla, a volil bílý lístek, čímž dal najevo svůj nesouhlas s dnešním zřízením.“

Vladimír O., strojní zámečnick z Radostic, zase „[...] přivodí-li si podnapilost, rád kritizuje dnešní lidově demokratické zřízení, z čehož lze usuzovati, že s ním nesouhlasí.“

To obchodník Václav D. ze Šlapanic, dle sdělení „spolehlivých“ informátorů „[...] bývalý šmelinář, opilec, jelikož nyní nemá prostředků ku hýření a nemůže šmelinařiti, nenávidí dnešní režim [tak].“

Milost v očích příslušníků nenašel ani šlapanický kaplan Jaromír M., který byl „[...] potměšilý náboženský fanatik, Šrámkovec, má vliv na nábožné občany, nyní však je již v táboře nápravných prací ve Trinci.“ [JMik]

Personální spisy. Dříve narození si jistě vzpomenou, jaké „perly“ si mohli přečíst ve svých „kádrových materiálech“, které jim byly zaměstnavatelem po listopadu 1989 vydány. Nepřekvapí proto, co se objevilo v osobním spise (uložen v ABS) jistého krajského velitele Národní bezpečnosti v Českých Budějovicích. Místní organizace KSČ v jeho bydlišti o něm 8. února 1950 napsala, že „[...] jeho koníčkem jsou knihy, přečetl řadu marxistické literatury.“ Zato náměstek ministra Národní bezpečnosti si o rodině téhož velitele mohl v říjnu 1950 tehdy přečíst následující: „Dva jeho bratři nemají dobrou

pověst, poněvadž požívají ve větší míře alkoholické nápoje, ale mají kladný poměr k zřízení.“ To hodnocenému jistě spadl kámen ze srdce! I když, kdo ví... možná mírně nakrabatil čelo, jakmile jeho zrak přelétl další následující řádky: „Má dobrý poměr ke kolektivu, je nekompromisního, dobrého a pevného charakteru. Rád se lichotí vyšším funkcionářům a velitelům, a naopak přehlíží nižší funkcionáře a hodnosti.“

Pěkné, jen si vybrat, což? [JMik]

Sněhulák ve výloze a pivo špatné kvality. V padesátých letech 20. století se předmětem policejního šetření mohlo stát téměř vše. Svědčí o tom i případy popsané v protokolech událostí ve fondu Městská správa VB Praha (I-1, inv.č. 3 a inv.č. 4) uložených v ABS v Kanicích.

Tak třeba 13. srpna 1951 v 16.45 hodin strážmistr Eduard Klekner z útvaru SNB Praha-Hrad ohlásil na Obvodním velitelství Národní bezpečnosti Praha 1, že v hostinci Na růžku v Nerudově ulici č. 2 čepuje hostinský Vincenc P. „závadné pivo“. Hlášení mělo za následek, že do zmíněné pohostinské místnosti vyrazil ze zmíněného obvodního velitelství mladší strážmistr Nedvěd, který učinil zjištění, že „[...] to bylo pivo ze dna 100l sudu, které hostinský ještě před jeho příchodem vylil, ač mimo Kleknera si nikdo jiný z hostů nestěžoval. Nedalo se tedy zjistit nic konkrétního.“ A tak tento „velký případ“ vyšuměl do ztracena.

O několik týdnů později, konkrétně 29. prosince 1951 ve 22.30 hodin, hlásili na OV NB v Praze 1 mladší strážmistři Haniger a Fuka, že „[...] v ulici 28. října v komunálním podniku Zahradnictví-květiny je ve výloze umístěn mezi výzdobou sněhulák, který má částečnou podobu presidenta Gottwalda.“ Na místo byli neprodleně vysláni štábní strážmistr Rada a mladší strážmistr Kříž a ti na místě vyšetřili, pokud jim to nepřilíhlo dobré osvětlení dovolovalo, že „přibližná podoba zde je.“ Proto ve 23.45 hodin vyrozuměli pracovníka kriminální služby příslušného obvodního velitelství – štábního strážmistra Josefa Kopelenta – který slíbil, že se „[...] za denního světla 30. 12. 1951 na věc podívá a případně zařídí další.“ Jaký měl tento případ vyústění, však již archivní materiály nevyprávějí. [JMik]

Tajné rozkazy (TR). Pod tímto pojmem si obvykle představíme vysoce závažná sdělení pro podřízené, která mají být očím „normálních smrtelníků“ zatajena. V ABS Kanice se nacházejí tajné rozkazy ministra vnitra či Národní bezpečnosti a jejich náměstků, tajné rozkazy náčelníků krajských správ VB, ale i tajné rozkazy náčelníků okresních oddělení. Řeší se v nich nejrůznější záležitosti – od státně-bezpečnostních až po – ostatně, posuďte sami, čeho se týkaly například „TR náčelníka Okresního oddělení VB v Bystřici nad Pernštejnem“ v roce 1953. (ABS, Rozkazy a nařízení, Okresní odd. VB Bystřice n. P., G 12/1, inv. č. 5 – Tajné rozkazy náč. OO VB, 1953.)

V Tajném rozkazu č. 7 z 27. února 1953 vyslovuje poručík Josef Hrubý pochvalu všem příslušníkům SNB, kteří „[...] v době oslav 5. výročí únorového vítězství pracujícího lidu projevíli správný poměr k prováděným úkolům.“ Zároveň ovšem hned dodává:

„Nejsem však spokojen s ojedinělými případy nesprávného výkonu služby příslušníky SNB ObvO VB Strážek, kde pohotovostní příslušník šel otevřít kontrolujícímu příslušníku OO VB po 22. hod. neobutý, beze zbraně, s rozepnutou blúzou, a při tomto postupuval, jako kdyby byl 1. den ve službě SNB. Aniž by se přesvědčil, kdo jde, otevřel dvře bez použití zajištěného řetízku. Služební místnost ObvO VB mimo to proměnil v provazovnickou dílnu [tak!], protože zde pletl sítě za účelem výdělku.“

Nedosti však na tomto hrubém porušení povinností, už Tajný rozkaz č. 9 z 18. března přinesl následující oznámení:

„Ve smyslu kázeňského řádu hlava 7, článek 39, ukládám kázeňský trest: Dva dny domácího vězení strážmistru Františku Marvanovi, hlídkovému příslušníku OO VB II. ref. v Bystřici n/P. Důvod: Dne 10. 3. 1953 o 22. hod. při výkonu hlídkové služby u okresního sekretariátu KSČ usnul v sedě u hlavního vchodu do budovy, čímž porušil základní povinnosti hlídky. K tak nízkému trestu přistoupil jsem proto, že strážm. Marvan dosud vykonával svoji službu vždy ostražitě, a také v jeho chování nebylo zjištěno závad.“

Tajný rozkaz č. 15 z 12. června přinesl nejdříve pochvalu strážmistru Karlu Bočkovi, okrskovému zmocněnci VB v Rozsochách, neboť 6. června správně zakročil proti řidiči, jehož podezíral z jízdy pod vlivem alkoholu. U této omamné látky zůstalo i v kolonce „Potrestání“. *„[...] Ve smyslu kázeňského řádu trestám strážm. Františka V., okrskového zmocněnce VB ve Víru, pěti dny domácího vězení za to, že dne 6. 6. odjel z okresu ObvO VB Strážek a cestou zpět navštívil 3 hostince, v nichž se požitím 4 stopek rumu a několika piv přivedl do mírně podnapilého stavu. Mimo to nabízel strážm. Fr. V. rum také řidiči motocyklu, který ho vezl. Jednání strážm. V. nechť je odstrašujícím příkladem pro všechny ostatní příslušníky VB. K předání vojenskému prokurátorovi nebylo přikročeno proto, že strážm. V. nebyl dosud kázeňsky trestán a jeho výkon služby byl až dosud bez zjevných závad. Mimo to strážm. František V. slíbil, že vícekrát alkohol pít nebude.“*

Po tomto provinilcově prohlášení jej poručík Hrubý opravdu vojenské prokuratuře předat nemohl... [JMik]

Vzdělání příslušníků SNB bylo ve druhé polovině padesátých a v šedesátých letech 20. století citlivým tématem. Po únoru 1948 byla ze Sboru „vyakčněna“ většina příslušníků, kteří sloužili v prvorepublikových bezpečnostních složkách a k SNB nastoupily tzv. dělnické kádry. Ty vstupovaly do SNB s minimálním vzděláním a po krátké době, strávené ve školách SNB pro čekatele (resp. později v základních školách VB, StB či NZ), se dostávaly do praktického výkonu služby. Podle údajů ministerstva vnitra (MV) mělo k 31. lednu 1954 celých 99 % příslušníků SNB vzdělání na úrovni maximálně měšťanské školy. (Dokument „Statistický přehled o školním vzdělání a absolvování politických škol příslušníky ministerstva vnitra“, zpracovaný pro 22. kolegium MV, ABS, fond A 2/1, inv. j. 165). Nízká úroveň vzdělání se začala brzy projevovat při výkonu služby příslušníků a to vedlo k opakovaným stížnostem okresních a krajských velitelů na adresu škol ministerstva vnitra, ohledně úrovně studia a kvalifikace nováčků. Školám byla vytykána nedostatečná příprava příslušníků pro praktickou službu, což se projevovalo neosvojením si základních bezpečnostních a kriminalistických technik

a metod práce. Štáby škol se bránily argumentem, že nelze zvyšovat náročnost výuky, protože velká část nových příslušníků, kteří do škol přicházejí, má nedostatečné vzdělání a tudíž nemá ani studijní návyky (a velmi často i studijní předpoklady.) Jejich učitelé a asistenti jsou proto nuceni věnovat čas doučování všeobecných základů vzdělání na úkor praktické výuky bezpečnostní práce.

Kolegium ministra vnitra se tímto problémem začalo zabývat na zasedání v květnu 1954. Byl vytvořen návrh na vydání rozkazu MV, který by stanovil všem náčelníkům a operativním pracovníkům, od úrovně okresního oddělení až po centrálu, povinnost získat do pěti až šesti let střední vzdělání zakončené maturitou. Návrh rozkazu však nebyl schválen a celá věc vyústila pouze v organizování večerního a dálkového studia středních a vysokých škol pro příslušníky SNB. Hlavní správy VB a StB měly však vyvíjet tlak na podřízené složky, aby si jejich příslušníci sami zvyšovali své vzdělání. Stav se sice začal zvolna zlepšovat, ale pokrok přicházel jen velmi pomalu – dle údaje dochovaného v „Pokynech k organizování školské a výchovné práce v MV“, č. j. K-01219/50-60 (ABS, fond Rozkazy a nařízení, sign. RN, A 4-4, inv. j. 32) k 1. lednu 1960 nemělo 21 % příslušníků Sboru dokončené ani osmileté vzdělání a ještě na počátku roku 1962 je uváděno, že 59 % vyšších a středních náčelníků a 64 % nižších náčelníků MV má maximálně základní vzdělání. („Rozbor situace ve vzdělávání příslušníků MV mimo vojsk MV“, ABS, fond Hlavní správa VB, sign. H 1-4, inv. j. 536.)

Toto pomalé tempo zvyšování vzdělanosti příslušníků SNB vedlo k vydání „Směrnice o kvalifikačních předpokladech pro zastávání funkcí v součástech MV“, která stanovila minimální požadavky odborného i všeobecného vzdělání a praxe pro zastávání konkrétních funkcí v rámci ministerstva vnitra. Vydáním této směrnice se však 75 % příslušníků Sboru dostalo na pozici pracovníků nesplňujících požadavky. Problém se řešil ve dvou liniích – starší příslušníci byli od roku 1966 vysíláni do kvalifikačních kurzů, které měly suplovat absolvování příslušných – zejména odborných – škol. Pro nové příslušníky se pak od roku 1964 otvíraly další základní školy VB, StB a NZ, které měly klást na absolventy vyšší nároky. Jak ale uvádí dokument „Systém vzdělávání pracovníků Státní a Veřejné bezpečnosti“ (ABS, fond Hlavní správa VB, sign. H 1-4, inv. j. 772) z roku 1965, který se stavěl velmi kriticky vůči provedené reformě školství, spočíval hlavní důvod velmi pomalého zlepšování vzdělanostní úrovně v SNB jinde, a sice v samotném náboru nových příslušníků:

„Hlavní příčina je v tom, že svou koncepci výběru a výchovy kádrů stavíme na té části mládeže, která svými psychickými a zejména intelektuálními dispozicemi nemohla být po absolvování devítiletky vybrána k dalšímu studiu.“

Bylo to přiznání, že dokud bude SNB při náboru nových příslušníků cílit na takové žáky, kteří se po základní škole nedostali na další školy ani učiliště, nemůže dojít ke zlepšení práce Bezpečnosti.

Od druhé poloviny 60. let se pak situace ve vzdělávání příslušníků začíná výrazně zlepšovat, a to právě díky důkladnějšímu a náročnějšímu náboru nováčků. Plně se tedy projevila zákonitost, že zvýšením „vstupní“ úrovně vzdělání nováčků lze docílit také lepší „výstupní“ znalosti a dovednosti příslušníků v praktické službě. Naopak koncept:

„Kurseem z občana orgána neuděláme, z občana udělá orgána přímo výkonná služba,“ propagovaný v první polovině padesátých let, se ukázal jako zcela mylný. (Cit. dle výnosu HV SNB z 11. 8. 1953 – „Přijímání nových příslušníků VB“, č. j. VB 3193-1/20 taj.-53, ABS, fond Rozkazy a nařízení, sign. RN, A 4-2, inv. j. 25, kr. 4.) [JV]

Zástupci Archivu bezpečnostních složek na studijní exkurzi. Šest pracovníků ABS se ve dnech 7.–9. října 2010 zúčastnilo pravidelné exkurze pořádané Českou archivní společností v tomto roce nazvané „Přes Polabí do Jeseníků“. Ve čtvrtek 7. října jsme navštívili nejprve Státní okresní archiv Nymburk se sídlem v Lysé nad Labem, v jehož prostorách bylo mj. možné shlédnout výstavu „Šlechta ve službách Masarykovy republiky“. Archivem, sídlícím v budově augustiniánského kláštera, nás provedl ředitel PhDr. Michal Řezníček. Poté účastníci exkurze odjeli do Moravského kartografického centra ve Velkých Opatovicích. Hlavním exponátem tohoto centra je plastická mapa historických zemí Moravy a Slezska, kterou doplňují četné faximile mnoha unikátních map z archivních fondů celé České republiky a dále vystavené kartografické a geodetické přístroje. Návštěvník má možnost seznámit se přehledně s historií zobrazování zemského povrchu na mapách i se zpracováním map obecně.

Moravské kartografické centrum ve Velkých Opatovicích.

Dne 8. října nás ve Státním okresním archivu (SOA) Šumperk přivítala jeho ředitelka PhDr. Hana Jarmarová. Archiv sídlí od dubna 1998 v novostavbě, která již plně odpovídá archivním požadavkům. Po prohlídce šumperského archivu čekala archiváře návštěva přečerpávací vodní elektrárny Dlouhé Stráně, ležící na katastru obce Loučná nad Desnou. Výstavba elektrárny byla zahájena v roce 1978. Na počátku osmdesátých let bylo rozhodnuto o útlumu stavby a nebylo jasné, zda bude někdy dokončena. V roce 1989 nakonec padlo rozhodnutí stavbu dokončit a elektrárna byla v roce 1996 uvedena do provozu. Po shlédnutí dokumentu o elektrárně a prohlídce obou nádrží byl dalším cílem zámek v Loučné nad Desnou, kde jsme si prohlédli zámecký areál.

Jméno a příjmení	Emilie ^(Charlotte) Belinová roč. Gebert	
zaměstnání	manželka reaktora	
rok, den a měsíc narození	20./11. 1893	
roditičtě	Tmoraný	polit. okres Teplice - Tanov
	polit. okres Kolín	
	traha II. 1752	Biskupská 7.
	stav	vdane
	Daniel - Berta roč. Kicalova	
	Josef	
Popis osoby:	Nový cest. pas. Prodl. a rozš.	
	Platí k cestě do	osídlní úro
ženy		
proal.		
řida		

Státní okresní archiv Šumperk.

Závěrečný den naší studijní exkurze – sobota 9. října – byl věnován kulturnímu programu. Byli jsme nejprve provedeni ruční papírnou a Muzeem papíru Velké Losiny. Velkolosinská manufaktura dnes patří k nejstarším doposud fungujícím podnikům svého druhu v Evropě. Po prohlídce zámku ve Velkých Losínách, kterou jsme absolvovali poté, byla exkurze zakončena návštěvou dřevěného kostela svatého archanděla Michaela z roku 1609 v obci Maršíkov u Velkých Losin. Tento kostel bývá označován jako nejzachovalejší lidová stavba na severní Moravě.

Dřevěný kostel sv. archanděla Michaela z roku 1609 v obci Maršíkov u Velkých Losin.

Jako archiváři hodnotíme na této studijní exkurzi zejména možnost prohlídky budov, depozitářů, knihoven a badatelen navštívených archivů, kde jsme všude měli možnost načerpat mnohé zkušenosti a cenné informace pro vlastní praxi. Zvláště zajímavý byl pro nás také kontrast historické budovy augustiniánského kláštera archivu v Lysé nad Labem a novostavby, stavěné ryze pro archivní účely, archivu v Šumperku. Neopomenutelným přínosem byla taktéž příležitost vést při prohlídkách vzájemný dialog o praktických i teoretických problémech, které archivní práce přináší, s kolegy nejen z navštívených archivů, ale i z různých dalších archivů v naší republice. [JBS]

Zpracovali: Jiří Mikulka [JMik], Josef Vávra [JV], Jana Barbora Slaběňáková [JBS].
Foto: Jana Barbora Slaběňáková.